

ЗБАЛАНСОВАНІСТЬ СОЦІО-ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОДИНИЦІ

к.с.н., доц. **Павленко О.О., Алібекова Ю.Т.**
Сумський державний університет

На сьогоднішній день інтенсивний розвиток науково-технічного прогресу відбувається без урахування екологічних законів, з нехтуванням принципів екологічно збалансованого природокористування. Саме на регіональному рівні виникають істотні суперечності між соціо-економічним розвитком, та станом навколишнього природного середовища. Тому в контексті вирішення завдань переходу до збалансованого розвитку для України актуальним є оцінка соціо-еколого-економічного розвитку насамперед на регіональному рівні, яку нами передбачається можливим здійснити на основі розрахунку індексу соціо-еколого-економічної збалансованості.

Питання динаміки соціо-економічного розвитку та раціонального природокористування досить широко відображені в наукових працях таких учених як Балацький О.Ф., Данилишин Б.М., Далішній М. І., Семенов Ф.В, Жулавський А.Ю., Воронін О.О., Гришкевич А.В, Беседін В.І, Мельник Л.Г., Чупіс А.В., Борнос В.Н., М.М. Нагорська, К.С. Самага, С. Струмліна, Т. Хачатуров, А. Ноткіна, В. Новожилова, В. Немченлова, А. Аганбегяна, Л. Абалкіна, А. Корнус.

Спробу здійснити оцінку збалансованості соціо-еколого-економічного розвитку було зроблено А. Корнусом [1]. Проте на нашу думку його підхід викликає питання щодо можливості його використання для економічної оцінки потенціалу території. Таким чином ми пропонуємо такий підхід, який би з економічної, екологічної та соціальної точок зору надавав би об'єктивну оцінку соціо-еколого-економічного розвитку території на підставі розрахунку індексу соціо-еколого-економічного розвитку (I_{im}), формула розрахунку якого приведено нижче.

$$I_{im} = \sqrt[3]{I_e * I_c * I_{ek}} \quad (1)$$

де I_{im} – індекс соціо-еколого-економічного розвитку;

I_e – індекс економічного розвитку;

I_c – індекс соціального розвитку;

I_{ek} – індекс екологічного розвитку.

Індекс економічного розвитку отримано шляхом адаптації методики визначення узагальнюючого показника економічної ефективності виробництва [2] до застосування на регіональному рівні.

Індекс соціального розвитку нами запропоновано визначати на підставі наступних показників: попит та пропозиція робочої сили на ринку праці; навантаження на одне вільне робоче місце; заробітна плата на рівні території, що досліджується.

Індекс екологічного розвитку ми визначаємо на основі наступних показників: приведена маса викидів в атмосферу забруднюючих речовин; приведена маса викидів в водні об'єкти забруднюючих речовин; загальна чисельність населення.

На підставі отриманих індексів соціального, економічного та екологічного розвитку рівень збалансованості розвитку території нами запропоновано відобразити у вигляді піраміди індексів соціо-еколого-економічного розвитку, в ідеалі яка має мати вигляд, що наведено на рис. 1.

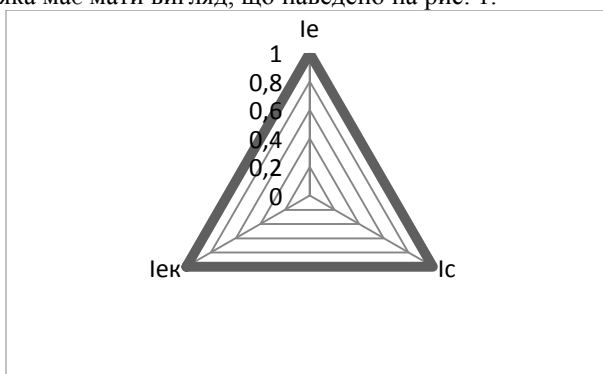

Рисунок 1 – Піраміда індексів соціо-еколого-економічного розвитку території

Даний підхід надасть змогу визначити рейтинг території по критерію збалансованості її розвитку, оцінити рівень соціо-еколого-економічної рівноваги та спрогнозувати майбутній вигляд піраміди індексів соціо-еколого-економічного розвитку.

1. Корнус А. Історія української географії. Збалансованість еколого-соціально-економічного розвитку північно-східного регіону України. 2008, №17. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/iug/2008_17/natur17-2.pdf
2. Воронін О.О. Методика визначення узагальнюючого показника економічної ефективності виробництва. «Економіст» № 4, 2007, с. 57-62.